ל) [גי הערוך בערך סף ד' ספא וספא פי כל נדבך ספא וחפא פי כל נדבך ונדבך זימניה הוא], כ) [לקמן

גיטין לד:] כתובות פו.,

ג) וועי׳ תוס׳ כתובות יט. ד״ה

חזקה וכו' מה שהניחו בל"ע],

חוקה וכרי מה שהניחו בנייע], ד) [קדושין סד: ושיינ], ה) זייל לבעייח עכויים. רייש מדסוי ומרייכ, ו) זייל במסקנא דהתם. מרייב, ו) זייל דלרבא ודאי לא מקשה למה לא קאמר

ד' דהא פליג אריש להיש.

ט) [ל"ל דקדושין פרק],

גליון הש"ם

גמרא במקום חזקה אמרי' מה לי לשקר. עי' כר"ן קדומין דף כ"ה ע"ב: תום' ד"ה מי כו' דאי בעיא אמרה א"י לבוא עלי. (מ

בפני בעלה והכא ל"ש כן דהגט בידה וכפי דבריו דבא

מליה אינו בעלה עוד וא"כ

עניה למינו בענה עוד וחיית ליכא חזקה זו דהא ממ"נ אינו בעלה ואדרבה כפי דבריה עדיין זקוקה לו וצע"ג:

כיתי להבין הא שם

בו א ב מיי׳ פי״ד מהל׳ א ב מיי פית תא מלוה הל' א סמג עשין מוש"ע ח"מ סי' עח

פד טוש"ע ח"מ סי עם סעיף א: בז ג מיי שם סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סי

פנים ע חית סי" קח סעיף יו: בח ד ה מי" שם סמג שם טוש"ע ח"מ סי עח סעיף ה:

רבינו גרשום

כי היכי דלא ליטרדן. שלא יתבעו בזמנו: אילימא בזמנו. בשעת השלמת ר' אמות פשיטא דנאמן ד' אמות פשיטא דנאמן דמי איכא למאן דאמר דבזמנו לא הוי נאמן: אלא בתוך זמנו. קודם השלמת ד' אמות ואפ"ה קתני דנאמן דבחזקת שנתן הוא אלמא עביד אינש רוא אלמא עביו אינש רפרע בגו זימניה ותיובתא רריש לקיש. אמר לך ריש לקיש בעלמא אימא לך . דלא עביד אינש דפרע כגו וימניה ושאני הכא גבי כותל דימוס ודימוס שבנה זמנו :הוא לסייע ומש"ה נאמן . ת״ש מסיפא. הא סיפא וו שי מטיפא. האי סיפא קשיא לאביי ורבא אמרי לך אביי ורבא בעלמא אימא לך דעביד אינש דפרע בגו וימניה ושאני הכא גבי סמך . לו כותל דמש״ה אינו נאמז לו כותל דמש"ה אינו נאמן כי טעין דפרע חלקו קודם שסמך ל) דאמרי ליה אימר אמר סבר בדעתו הואיל ואינו חייב עכשיו לסייע בהגבהה למה ליה למיתן . ליה מי יימר דמחייבי (ליה) [לי] רבנן למיתן כשאסמוך הכותל ומשום האי סברא לא יהיב ליה מידי ואי לא יהיב לאו מאר ואל טעין דיהיב אינו נאמן:
האפ"י מיתמי. שאם טעין האם האם לא החבירו פרעתיך תוך זמנו ומת והניח יתומים הילוי למטען שמענו מאבינו יכלי למטען שמענו מאבינו ווערבי שמענו מאבינו ווערבי שמענו מאבינו וויינים ישרבי וויינים ויינים ישרבי ישר שאמר שפרע לו בתוך זמנו ואע"ג דאמרי׳ הבא ליפרע מנכסי יתומין אע״פ שיש לו שטר לא יפרע אלא בשבועה דאמרי׳ אלו היה אבוהן קיים הוה מפיק . שובר ומרע ליה לשטרא שובו ומוע ליוו לשטוא אפ״ה דמחמרינן כל כך בנכסי יתמי אפ״ה אי אמר אבוהן לבעל חובו פרעתיך בתוך זמנו ומת מגבי מיתמי: מה לי לשקר . במקום חזקה. כלומר הואיל ויכול הוא לטעון לפטור בחזקה דאדם פורע בזמנו והואיל ויכול לפטור עצמו בזמנו ואמר תוך זמנו אמרי׳ מה לי לשקר:

א) [נראה דל"ל דאמרי' ליה דודאי אמר וסבר בדעמו הואיל וכרי]. ב) [אולי צ"ל שפרע בזמנו אמרינן מה לו דאדם פורע בזמנו והואיל ויכול לפטור עלמו ולומר

אי אמרינן מיגו במקום חזקה א ומ"מ אין להוכיח מכאן דקסבר ריש לקיש המלוה את חבירו בעדים אין לריך לפורעו בעדים דאפשר דמיירי הכא שהלוהו שלא בעדים אלא הודה לו בפני עדים דאפילו למ"ד לריך לפורעו בעדים ה"מ היכא דהלוהו בפני עדים מעיקרא

דלא הימניה אלא בפני עדים ואם תאמר מכל מקום ניפשוט מהכא דלא אמרינן מיגו דאי בעי אמר פרעתיך עתה ואומר ר"י דהא לא חשיב מיגו כיון דמיירי דקיימי ביום אחרון של זמן ואע"ג דמסקינן בשילהי דהשואל (ב"מ דף קב: ושם) דעביד איניש דפרע ביומא דמישלם זימניה מ"מ אין זה מיגו דלא חליף איניש למימר פרעתיך היום ב אבל רגיל הוא לומר פרעתיך אתמול ושכחת: בי היבי דלא לימרדן. אע"ג דנפ׳ יש

בכול (בכורות דף מט. ושם) תכן בכור בתוך שלשים יום בחוחת שלח נפדה ואומר ר"י דהתם לא שייך האי טעמא דלא ליטרדן דהוי ממון שאין לו תובעין ג מיהו קשיא לרבי מפרק השואל (ב"מ דף קב: ושם) דאמר בעו מיניה מרבי ינאי שוכר אומר נתתי

כי היכי דלא ליטרדן תנן בחזקת שנתן עד שיביא ראיה שלא נתן היכי דמי אילימא דאמר ליה פרעתיך בומני פשימא בחוקת שנתן אלא לאו דאמר ליה פרעתיך בתוך זמני אלמא עביד איניש דפרעיה בתוך זמניה שאני הכא דכל שפא ושפא זימניה הוא ת"ש בחזקת שלא נתן עד שיביא ראיה שנתן היכי דמי אילימא דאמר ליה פרעתיך בזמני אמאי לא אלא לאו דאמר ליה פרעתיך בתוך זמני אלמא לא עביד איניש דפרע בגו זימניה

לה לבכור דהתם לא שייך למימר לא ליטרדן™ ולכך לריך לומר דבכור נמי איכא טירדא דמלוה שלריך מיד ליתן דוריזין מקדימין ומפרש

ר"י טעם אחר דהכא כיון דחייב לו ואיתרמי ליה זוזי פורע לו חוך הזמן דלא ליטרדן אבל גבי בכור דאכתי לא איחייב כלל עד לאחר לי

יום ושמא ימות בתוך ל' ויפטר וכן שוכר שמא יפול ביתו של משכיר וילטרך שוכר ללאת דלא עדיף מיניה ומיהו קשיא הא דפריך לר"ל

מכוחל חלר שנפל ודייק מיניה דעביד איניש דפרע בגו זימניה לאביי ורבא נמי חיקשי דמודו החם דלא עביד דפרע דשמא לא יבנה זה את הכותל ומיהו בכמה מקומות יכול לומר וליטעמיך ולא קאמר: אילימא דא"ל פרעתיך בזמני פשימא. וא"ת ואמאי פשיטא הא כיון דאין אדם פורע תוך זמנו ואנן סהדי שזה עשה כותל אילטריך לאשמועינן דאין לריך לפורעו בעדים וי"ל דאפילו מ"ד גבי מלוה חבירו

בעדים לריך לפורעו בעדים התם משום דלא הימניה מעיקרא אבל הכא ליכא שום הוכחה דלא הימניה הילכך פשיטא דאין לריך

לפורעו בעלים: **ואפילן** מיתמי. ואע"ג דאמור רבגן הבא ליפרע בו'. נראה דביתומים גדולים מיירי אבל בקטנים לא גבי אפי׳ חוך

זמנו 🗅 לרב פפא דמפרש טעמא דאין נזקקין משום פריעת בעל חוב מצוה ויחמי לאו בני מיעבד מצוה נינהו ואפילו לרב הונא בריה דרב יהושע דמפרש טעמא משום לררי לא גבי מיחמי קטנים אפילו חוך זמנו דאין מקבלים עדים שלא בפני בעל דין דקטנים חשוב

שלא בפניו כדמוכח בריש פרק הגחל בתרא (ב"ק דף קיב.) ואפילו נתקבלה עדות בחיי האב ווי מלית למימר דחיישינן ללררי אפילו חוך הזמן בקטנים כדאשכחן גבי אלמנה בפרק השולח (גיטין דף לד: ושם) דתנן אין האלמנה נפרעת מנכסי יתומים אלא בשבועה וטעמא משום שמא התפיסה הבעל לררי אע"פ שהוא חוך הזמן הומחו מאלמנה אין ראיה דהתם חיישינן ללררי אפילו בגדולים משום דאית לה

בחנאי בית דין כדאמריגן בהנושא (כמובות דף קב: ושם) דחיישיגן טפי ללררי בבנוחיו מבבת אשחו משום כיון דאיתנהו בחנאי בית דין אימור

אררי אתפסינהו ואין להביא ראיה מדלא קאמר הכא אע"ג דאמור רבנן אין נוקקין לנכסי יתומים קטנים אא"כ רבית אוכלת בהן כו"

דלא מיירי בקטנים אלא דוקא בגדולים דשמא משום רב פפא נקט מילחיה בגדולים אי נמי נקט ההוא דהבא ליפרע לאשמועינן דגבי אפילו בלא שבועה ז ואין להביא ראיה משלהי דמכילתין (דף קעד:) דקאמר מאי בינייהו דרב פפא ורב הוגא בריה דרב יהושע ולא קאמר

איכא בינייהו כגון דמית לוה תוך הזמן דלרב הונא גבי דהא רב הונא ורב פפא אמר בשמעתין דלית להו חזקה דריש לקיש ועוד

דבכמה מחומות יכול למצוח איכא בינייהו טובא ואינו חושש לומר אלא דבר אחד או שנים כדאמרינן בהמניח (ב"ק דף לג. ושם ד"ה הקדישו) גבי

פלוגתא דיושם השור מיהו יש להביא ראיה דאפילו רב הונא דמפרש טעמא משום לררי לא גבי מיתומים קטנים אפילו תוך הזמן דפריך עליה דרב אסי בפ׳ שום היתומים (ערכין דף כב. ושם) ודחיק עלה לשנויי בבעל חובי? שקיבל עליו לזו ולא לזו ולא משני הכא במאי עסקינן

בשלא הגיע הזמן בחיי האב ואין לומר דההיא סוגיא סברה כטעמא דרב פפא דהא במסקנא 0 משני כשחייב מודה והאי שינויא לימא אליבא

דטעמא דרב פפא וכן יש להוכיח מגופיה דמילמיה דרב אסי דקאמר אלא אם כן רבית אוכלת בהן ור' יוחנן אינו מוסיף כי אם כתובת

אשה משום מזוני משמע בעל חוב לא משתכח בשום ענין דנפרעין ומסחמא רב אסי ורבי יוחנן אית להו חזקה דריש לקיש דהכי הלכתא

כדפסיק בשמעתין ועוד אי לית להו חזקה דריש לקיש א"כ קי"ל כריש לקיש בארבעה דברים ובריש החולן (יבמות דף לו. ושם) לא פסיק רבא

כווסיה אלא בחלת אע"ג דרבא ודאיש פליג אריש לקיש בשמעתין מ"מ גם לדידן מוכח דלא קי"ל כריש לקיש אלא בחלח ובפרק ד' וה'

(ב״ק דף לני. ושם) דפריך לרבי יוחנן דאמר מעליית יחומים והאמר רבי יוחנן אין נזקקין לנכסי יחומים אלא לכחובת אשה אע״ג דקיימא לן דטעמא הוי משום לררי והתם בשור שנגח לא שייך לררי מ"מ פריך שפיר דרבי יוחגן אית ליה אין נזקקין בכל ענין אפילו במלוה הבא

מחמת עלמו דלא שייך לררי מטעם דאין מקבלין עדות שלא בפני בעל דין: אני"ג ראמור רבגן הבא דיפרע מגכםי יתומים בו'. ותניא נמי בפ' הכוחב (כמובות דף פז. ושם) אבל מה אעשה שהרי אמרו חכמים הבא ליפרע כו' משמע שהיא משנה בשום מקום ותימה היכא אמרו

חכמים דמאלמנה ליכא למילף דשאני אלמנה דאית לה בתנאי ב"ד וחיישינן ללררי טפי ואומר ר"י מדתנן בפרק הכותב (שם דף פד.) גבי מי שמת והניח אשה ובעל חוב והיה לו מלוה ופקדון ביד אחרים כו' יתנו ליורשים שכולם צריכים שבועה ואין היורשין צריכין שבועה ועוד

מגן בשבועות (דף מה.) וכן היתומים מן היתומים לא יפרעו אלא בשבועה וכו′ שלא מלינו בין שטרותיו של אבא ששטר זה פרוע אלמא גם האב היה נשבע שאינו פרוע מכאן משמע שאם הוליא שטר חוב על חבירו וא״ל אישתבע לי דלא פרעתיך בגו זימניה אין לריך לעשות⊓

שבועה: בד אמרי׳ במקום חוקה מה די לשקר או דא. הקשה הר״י בר מרדכי והא הך חזקה עדיפא משטר דבשטר אינו גובה אלא בשבועה ובהך חזקה גובה בלא שבועה וא"יכ מאי קא מיבעיא ליה הא פשיטא דמיגו במקום עדים לא אמרינן כ"ש במקום חזקה דעדיפא טפי ואור" דלא קשה כלל דודאי עדים עדיפי מחזקה דאי אמרי שפרעו אפי׳ בחוך הזמן פטור ואי אמרי אפילו אחר זמן ידענו שלא פרעו היה גובה מן היחומים בלא שבועה ומה שלריך שבועה ביש לו שטר זהו לפי שאינו מוכיח מתוך השטר אם פרע ואם לאו דזימנין דזייר ליה אפשיטי דספרא כדאמרינן בפ"ק דב"מ (דף יו.) אך קשה דמ"מ תפשוט דלא אמרי׳ מיגו במקום חזקה מדרמי בר חמא דאמר בפרק כל הנשבעין (שבועות דף מה: ושם) המפקיד אצל חבירו בשטר צריך להחזיר לו 🌣 (בשטר) ולא מהימן לומר החזרתי לך במיגו דאי בעי אמר דנאנסו משום דמצי א"ל שטרך בידי מאי בעי וכ"ש דלא אמר מיגו במקום חזקה דחזקה עדיפא דאין לריך שבועה וטעמא דשטרך בידי מאי בעי לא מהני לפוטרו משבועה ושמא סוגיא דהכא לא סברה כרמי בר חמא ולא דמי כלל לההוא ש דפרק האומר (דף סד: ושם) דאמר היכא דמוחזק לן דאית ליה אחים ואמר יש לי בנים דנאמן במיגו דאי בעי פטר לה בגיטא וכן ההיא דהאשה שלום (יבמות דף קטו. ושם) דבעי החזיקה היא מלחמה בעולם מי אמר מיגו דאי בעי אמרה שלום בעולם או דלמא כיון דהחזיקה היא ואמרה בדדמי לא אחי מה לי לשקר ומרע לחזקה ומייתי התם מעין ההיא בעיא לא דמי כלל להך דהכא" ומיהו קשה מדתנן ביבמות בפרק בית שמאי (דף קיא:) יבמה שאמרה תוך שלשים יום לא נבעלתי כופין אותו אחר שלשים מבקשים הימנו ומפרש התם דעד שלשים יום מוקי איניש אנפשיה טפי לא מוקי ולכך לאחר שלשים יום אין כופין דלא מהימנא אף על גב דאית לה מיגו °דאי בעיא אמרה אינו יכול לבא עלי דנאמנת כדמוכת בסוף נדרים (דף לא):

בהגבהתך: מי יימר דמחייבו (י רבנן. הילכך אפילו אמר פרעתיך בומני לא מהימן: ואפילו מיחמי. אם מת הלוה בחוך זמנו גובה חובו מן היתומים בלא שבועה ולא חיישינן דילמא פרעיה: מה ני נשקר. אי בעי אמר ליה פרעתיך בזמני הילכך כי א"ל נמי פרעתיך בתוך זמני נאמן בשבועה:

שאני הכא דאמר מי יימר דמחייבו לי רבנן רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע עבדי כאביי ורבא מר בר רב אשי עבד כר"ל "והלכתא כר"ל יואפילו מיתמי ואע"ג יידאמר מר גהבא ליפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה יחזקה לא עביד איניש דפרע בגו זימניה האיבעיא להו תבעו לאחר זמן ואמר לו פרעתיך בתוך זמני מהו שמי אמרינן פבמקום חזקה (ש) אמרינן שמה לי לשקר

אילימא דא"ל פרעסיך כומני. כשהשלמת את גובה ארבע אמות:

פשיטא. דנאמן שהרי זו טענת מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי

כלום: אלא לאו דאמר ליה פרעסיך בחוך ומני. קודם שהשלמת

לארבע אמות: ס"ש. מסיפא בחזקת שלא נתן כו': אילימא דא"ל

פרעתיד בומני. כשגמרתי את כותלי

וידעתי כמה נתחייבתי לסייע

ומשכיר אומר לא נטלחי על מי להביא ראיה אימת אי בחוך זמנו חנינא מת כי בחוך שלשים יום בחוקת שלא נפדה והשתא היכי מדמי

הגהות הב"ח

(א) גם' במקום חזקה מה לי כל"ל ותיכת אמרי' נמחק: . (ב) תום' ד"ה כי היכי וכו' לכן תום דיה כי היכי וכרי זמנו מנינא מת האב במוך: (ג) ד"ה ואפיי וכוי מוך זמנו (לרב פפא דמפרע וכוי ואפילו לרב הונא בריה דרב יהושע) תח"מ ונ"ב ס"ח וכ״ה באשר״י ולא מיבעיא לרב פפא וכו' אלא אפי' לרב הונא בריה דרב יהושע וכו': (ד) בא"ד עדות בחיי האב גמי מנית למימר:

מוסף תוספות

א. ולא פשטינן לה רבינו ב. דמיכסף לומר השתא ב. ומיכסף לוכוו וושוא פרעתיך, דבו ביום לא מישתלי. ר"ן, ג. שיכול ליתן לאיזה כהן שירצה. מוס' ב"מ קב: מייתי מיניה ראיה לשוכר מייתי מיניה ראיה לשוכר דשייך טעמא דלא לטרדן. עס. ה. דלא ניתנה כתובה ליגבות מחיים. לעכ״א. ו. דאין נפרעת אלא בשבועה, ואילו אתה דטלמא שלא הגיט זמנו ד. דכוודאי משוינן ליה. שם. ח. דאי מחייב ליתמי נמי נטעון. רמכ"ן. 0. [דאם הכא] מרע לה [התם] לא מרע לה כיון דאמרה בדרמי, ואי לא מרע [הכא], לפי שאין הווה כלל שיהיה פורע בתוך זמנו אבל [התם] מרע דיכול להיות אמת שמת במלחמה. מוס' יניתות הנוו

במות קטו.